

K22451
1

სეზონი

მარტონია

ავტორის

ყვავილასი

82-93: 821.35

საქართველოს
საბჭოთავო
ბიბლიოთეკა

მ.კ.

სესევიჩი
მელოზობია

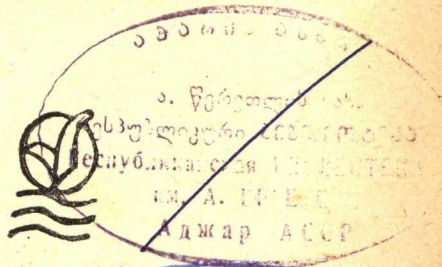

საკვირი

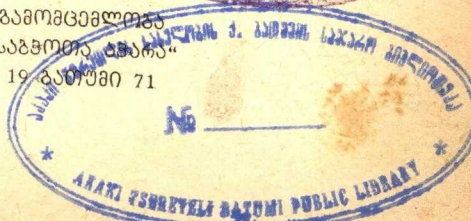
საკვირიანი

26
K 22151

K 22720

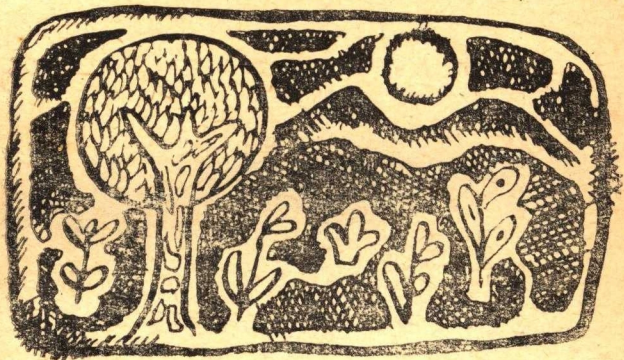
გამომცემლობა
„საბჭოთა ბავარი“
19 ბათუმი 71

ბ-01

„აპრილის ყვავილები“ მსოფლიო პოეტის ნესტორ მალაზონიას საბავშვო ლექსების კრებულია. იგი შედგება სამი განყოფილებისაგან — „აპრილის ყვავილები“, „გაზაფხულის დილა“ და „სხვადასხვა“. „აპრილის ყვავილებში“ გამოხატულია პატარების სიყვარული და პატივისცემა დიდი ლენინის საქმისადმი, ასახულია მათი პიონერული ცხოვრება.

მეორე და მესამე განყოფილებაში მოთავსებულია უკანასკნელი ათი-თორმეტი წლის მანძილზე დაწერილი ლექსები.

აპრილის ყვავილები

1.

აპრილი ლამაზი თვეა,
ყვავილებს არა აქვს ტევა.
რაც ქვეყნად სინათლეა,
და სწორედ აპრილში იშვა,
რაც ქვეყნად სიმართლეა!

2.

აპრილს ბუჩქი დაუცვარავს,
ყვავილს თავზე ევლება.

მინდორს ფერი რამ უცვალა,
რამ აქცია პეპლებად!

სიოს ეშხით ია დნება,
ვარდი კოკორს იღერებს.
მოილხინეს ჩიტუნებმა,
მზის დიდება იმღერეს.
ხეზე ყველა კვირტი დასკდა,
ჩიტი ბუდეს იშენებს...
გაუმარჯოს მზიან დარს და
ფერთა ულევ სიჭრელეს!

3.

ამ ფერების სიჭრელეში,
გაზაფხულის სიმღერებში
ქვეყნის ხსნად მოვლენილი
დაიბადა ლენინი!

4.

დაბადების დღეს გილოცავთ,
საყვარელო და ძვირფასო ლენინ.
ცხოვრება გვექცა ახდენილ ზღაპრად,
ლხენის დღეებად — ბავშვობის დღენი.
მიიღე ჩვენგან, ძვირფასო ლენინ,
სიტყვა და ფიცი, ზეიმით თქმული.
შიგ ჩავდეთ ჩვენი ალალი გული,
შენი ამაგით გალალეებული.

ვეტრფით შენს მშობელ ველებს და ტყეებს,
ბავშვობას, ჩვენში მოტანილს ამბად.
შენი ყრმობის და ბავშვობის დღეებს
ასე ხედავენ სხვაგანაც, ალბათ.

5.

ვოლგის პირას შოშიებმა ფრთა გაშალეს,
გაზაფხულის სიმღერები თქვეს.
მერცხლის გუნდი მიესალმა ტყეს და ჭალებს,
აპრილის დარს, გაღიმებულ თვეს.
აღრე დილით მზეს დაასწრო თოფის ხმამა,
ურალს გასცდა — მდინარეს და მთებს...
ბიჭიაო ხარობს დედა, ხარობს მამა,
არც ბებია სასთუმალთან თვლემს.

6.

შუბლი ფართო, თმადაყრილი,
აბრეშუმის თმა,
თვალი ღია ცის აპრილი,
ხმა — ბულბულის ხმა.
ბიჭი ბევრი შობილა და
ეს სულ სხვაა, სხვა!..

7.

ყველა ბავშვი ბავშვი არის —
უყვართ ხტომა, თამაში,
ყვავილები, ტყის შრიალი
და ციაგის მარმაში.

შენც ვარდს კრეფდი,
 ბურთს ურტყამდი,
 საქანელას არწევდი,
 მხოლოდ არტახს ვერ იტანდი,
 ხელს გაჰკრავდი გაწყვეტდი.

და იტყოდა მამა მაშინ:
 — არც ჩვენ გვიყვარს ბარემო,
 მაგრამ რკინის არტახშია
 მთელი ჩვენი გარემო...

ვერ ხვდებოდი ნათქვამს მაშინ
 და ჯერ არც ის გესმოდა,
 რომ ბურლაკთა სიმღერაში
 თვით რუსეთი კვნესოდა.

8.

როცა შენმა აზრმა მერე
 მთლად ქვეყანა მოიარა,
 ასე თქვი და ასე-წერე —
 ბრძოლა კი და ომი არა!

9.

დაგელოცოს ეზო — მიწა,
 მშობლის ტკბილი რძე.
 შენს აკვანში ვარდი იწვა,
 ძე იწვა თუ მზე!

ია გზრდიდა, დედის ნანა
თუ ბულბულის ხმა,
რომ ჯერ ქვეყნად შენისთანა
არ ყოფილა სხვა!

შენ გაუგე ყველას დარდი
ჩვენს მიწას და ცას,
ტკივილიან გულში ჩასწვდი
ნაღველსა და წვას.

შენ მიეცი განთიადი
ყველა ხალხს და ცვლას,
ყველა მშრომელს შეუყვარდი,
ყველას შენი სწამს!

10.

შენ და პარტია!
თქვენ აყვავეთ
შრომის ქვეყანა — სამშობლო ჩვენი.
შრომა და გარჯა თქვენ შეგვაყვარეთ,
ვარდით შემოსეთ ბავშვობა ჩვენი.

შენი ანდერძი სავალს გაგვიხსნის,
გვენთება დიდი მომავლის გზად.
შენი საქმისთვის,
ქვეყნის საქმისთვის
ვართ და ყოველთვის ვიქნებით მზად!

✓

ჩემი თვალით მენახა

მე ხომ ახლაც პატარა ვარ.
და მიხვდებით, მგონია,
რომ ლენინი არ მინახავს,
მხოლოდ გამიგონია.

ის ყოფილა გულკეთილი,
პირნათელი მზესავით.
ჰყვარებია გაკვეთილი,
ძლიერ, განა ჩემსავით.

მეგობრობდა ბავშვებს იგი,
ბურთაობდა ბიჭებთან.
ჯერ ისწავლა ყველა წიგნი,
შემდეგ თვითონც კი წერდა.

ჰყვარებია სკოლა, კლასი,
შრომა, მოვლა, შენახვა...
ეჰ, რატომ არ ვიყავ მაშინ,
ჩემი თვალით მენახა!

ჩემო პატარავ!

ღილით ადრე ადექი,
ზმორებას ნუ უნდები.
სადილათ ვარჯიშით
მოიფხიზლე კუნთები.
დაიბანე ხელ-პირი,
ტანზე სწრაფად ჩაიცვი,
დაალაგე ოთახი,
ისაუზმე თავისით,
მერე სთხოვე დედისთვის:
— სათამაშოდ გამიშვი!

დედის ნანა

კარგად მახსოვს: ჩემი დედა
ამ სიმღერით მაძინებდა:
დღე იყო და სხივთა ფენა,
ღამემ ძილი ბრძანა.
სიცოცხლეც და აღმაფრენაც,
ნანა, შვილო, ნანა.

ვარსკვლავები თვალციმციმა
ბროლის ცაზე წვანან,
შენც იძინე თვალისჩინო,
ნანა, შვილო, ნანა.

იადონმა დღის ლოდინში
ვარდებს პირი ბანა.
ვარდებია შენს ლოგინშიც,
ნანა, შვილო, ნანა.

მზე საცაა დაისრავს,
მთები ცერზე დგანან.
პირმზეო და პირმთვარისა,
ნანა, შვილო, ნანა.

დაბადების დღე

ვარდებიან მაისს შვენის
პიონერის შნო და ეშხი:
ბაფთა თმაში, წიგნი ხელში,
მზის ლაღარი ყელსახვევში.

დღეს ტოლები შეკრებილან,
ვინ კოცნის და ვინ ხელს ართმევს.
ხაზზე მივლენ,
ფიცს იტყვიან, —
როდისღა თქვან, დღეს თუ არ თქვეს!

აქ საერთო ზეიშია,
ყველას დიდი ლხინი მართებს.
ცვარნამს კენკავს ჩიტუნია,
მოსდებია ცეცხლი ატმებს.

მზე ზეიმობს,
ცა ზეიმობს
და მაისის ღიმილს აფრქვევს...
დაბადების დღეს გილოცავთ,
გაზაფხულს და ცხრამეტ ამ თვეს!

პიონერთა ზეიმზე

ამ ბედნიერ ბავშვთა ზეიმს
მზე უცინის ლოყის წვითა.
ყელსახვევიც თითქოს მზეა
და ყაყაჩო სიწითლითა.

ლექს ლექსი ცვლის,
სიტყვას — სიტყვა,
მღერას — ვაშა,
ცეკვას — ტაში...
და ამ ლხინში მზემ ჩაყვინთა
აღდაკრული ციდან ზღვაში.

პიონერებს როგორ დაღლი,
ჯანი აქვთ და მუხლის მადლი.
ქალი თუა — ვარდზე ვარდი,
ვაჟი თუა — დარდიმანდი!

და იფრინა ტოლმა ტოლი,
ყოჩად, ბიჭო, მარდად უვლი!

ტაშის ხმაში სკდება დოლი,
ცერული და ბაღდადური...

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ელიმება უკვე მთვარეს,
როგორც გოგოს ხუთებიანს,
როცა დედას გულმღელვარეს
გულში ჩაუხუტებია!

პიონერული

მოდიან პიონერები —
ჩვენი ჩიტები ფრთიანი,
მზე მოაქვთ,
მზის სიმღერები,
წითელი ალმის ფრიალი.

ლიმილს აფრქვევენ ხეები,
მაისის შნო და ეშხია.
წითელი ყელსახვევები
ხეივნებს შემოეხვია.

გული გულს ეალერსება,
ფერი ფერს შეთანხმებია,
კვირტი გაშალეს ძეწნებმა,
მერცხლის ჭიკჭიკა ხმებია.

ცაზე სადარო ფერია,
ათასი ფუნჯის ნაწერი,
მიწას ყვავილი ჰფენია
და კომუნისმის ნათელი.

ბაღია ჩვენი სამშობლო,
კიდევ ბაღია საჭირო.
სწავლა და შრომა, ბავშვებო!
სჭექე და უხმე, საყვირო!

დე, კომუნიზმის მზე ენთოს,
მზე ოქროს დაღალ-თმიანი
და მთელ ქვეყანას მოედოს
თქვენი აღმების ფრიალი!

ვინ არიან ისინი?

ოცნებით რომ ცას ფურცლავენ,
ნათელ ფიქრებს ნასკვავენ,
გაგარინის გზას ფიცავენ,
ტერეშკოვას ვარსკვლავებს, —
ვინ არიან ისინი?

ჩიტივით რომ ჟღურტულებენ
და ვარდივით ნაზობენ,
დილის ცისკარს გულს უღებენ
და მზესთან ბაასობენ, —
ვინ არიან ისინი?

სწავლით რომ არ იღლებიან,
სხვებს აძლევენ მაგალითს,
არც შრომაში იხრებიან,
კუნთები აქვთ მაგარი, —
ვინ არიან ისინი?

მზეს რომ უგავთ სახეები,
ლალი და მიმზიდველი,

წითელი აქვთ ყელსახვევი
და ლოყებიც წითელი, —
ვინ არიან ისინი!

ჩვენი ქვეყნის შნო და თვალი,
ცის და მიწის ფერები,
ჩვენი ცვლა და მომავალი,
ჩვენი პიონერები!

აი, ვისი ზეიშია,
ვინ არიან ისინი!

1-22720
22151

პიონერთა ბანაკში

ცამ გააღო ოქროს კარი,
ჩანჩქერებმა დაჰკრეს ტაში
და ტოროლამ დილის ცვარი
მზეს ესროლა ბროლის ცაში.

ტყეს ნიავი უაღერსებს,
ტუჩში კოცნის ია იას,
მტევნებიან ვაზის ლერწმზე
სიო ცეკვავს სამაიას.

მთას მოედო,
ბარს მოედო,
ბანაკელთა ხმა და ეშხი.
მიჰყვებიან ხევს და ფერდობს
ტყეებსა და ბალახებში.

ვინ დაეძებს ნავალ ბილიკს,
ვინ ისვენებს ქარაფ გზაში!
მალე ერთ მთას გადავივლით,
მეორეზე კარავს გავშლით.

მიდის რაზმი მზედაკრული,
მიდის, მიდის აღმის გაშლით,
პიონერულ-ბანაკური
სიმღერები ისმის მთაში.

ბანაკური სიმღერა

ვარსკვლავებით სავსე ღამეს
დილის სიო აქრობს ჩუმად,
ფორთოხლიან ხევს და ხრამებს
ნისლი ხურავს აბრეშუმად.
მთის ჩანჩქერმა ხმა გაკმინდა,
მაღლე დილა მერცხლებს აშლის,
საყვირს მიაქვს ბანაკიდან
სიხარული მეცხრე ცაში.

გამოდით, ვიმღეროთ ბავშვებო,
ამ დილის სიაბე შევსვათ.
ვუმღეროთ ბედნიერ სამშობლოს,
ბედნიერ ბავშვობას ჩვენსას!

დღეს ბანაკი კოცონს ანთებს,
ვემზადებით, სად გვაქვს მოცლა!
ვენაცვალე ამ ტყეს, ამ მთებს,
ეს ქვეყანა დაილოცა.
არსად ასე არ უვლიან
და არ ზრდიან ასე ბავშვებს,

ჩვენში ზღვა სიხარულია,
ჩვენ მზის სხივი დაკვთამაშებს.

გამოდით, ვიმღეროთ, ბავშვებო,
ამ დილის სიამე შევსვათ.
ვუმღეროთ ბედნიერ სამშობლოს,
ბედნიერ ბავშვობას ჩვენსას!

ცხრა მაისი

მოდის, მოდის ცხრა მაისი —
ბოლო დიდი ომისა.
საზეიმო ხმა გაისმის
ტაშისა და დოლისა.

დროშებით და სიმღერებით
ყველა ქუჩა გაივსო.
დაგელოცოს მზის ფერები,
გამარჯვების მაისო!

ბამბრჯვეზის დღე

დღეს მაისი ჩემს მამულში
ყვავილ-ყვავილ დადის.
ღიმილს აფრქვევს ბაღში ნუში,
ღიმილს აფრქვევს ვარდიც.

დღეს მშვიდია ზღვის სტიქია,
ცა — ლალის და ვერცხლის,
ლხენაა და ჭიკჭიკია
ბუღბუღლის და მერცხლის.

ამ დღისათვის თავი დასდო
ბევრმა გმირმა ძიამ,
რომ იხარონ, არ იდარდონ
ვანომ,

ზიამ,

მზიამ.

დღეს ლხინი და ზეიმია,
მოდის, გეამბორო!
გაზაფხულმა ზამთარს სძლია
და კეთილმა — ბოროტს.

და ეს ორი გამარჯვება
ჩვენს სიხარულს ერთვის.
ეს ორივე გამარჯვება
აღლად იყოს თქვენთვის!

მაისი და გული ღია

ცაზე იწვის ნაცრის ფერი,
მზის ხანძარში ელავს ცვარი.
მთასაც, ბარსაც
ფრთაწითელი
მოსდებია დროშის ჯარი.

ვინ დადგება ახლა სახლში!
ხალხით სუნთქავს გზა და ქუჩა:
მოდის ქალი, კაცი,
ბავშვი —
კუდრაჭა და თმაქუჩუჩა.

აღმებს ლალი რხევა შვენით
და შრიალით მაღლა ფრენა,
ეს ღიმილი არის ჩვენი
სიხარულის ამოფრქვევა.

და ნუ გიკვირთ, გული ღია
თუ ხალისით აგვივსია,
დღეს მშრომელთა ძმობის დღეა,
დღეს პირველი მაისია!

იხარონ ბავშვებმა

ქუჩას ნახავ,
ბაღს ნახავ,
აივლი თუ ჩაივლი,
სხვას უკეთესს რას ნახავ,
ბავშვია და ყვაილი.

ყვაილს შვენის ცვარ-ნამი,
ბავშვებს — ბაფთი, ხუთები, —
ყველა საყვარელია,
გულში ჩასახუტები.

ჰოდა, ჰქონდეთ სინათლე
და მზის აკაშკაშება.
დე იდინოს მზის წყარომ
და ნურასდროს დაშრება!
დე იცინონ, იხარონ
ყვაილმა და ბავშვებმა!

ჩვენი ბავშვი

ჩვენს საყვარელ ქვეყანაში,
ჩვენს ბედნიერ ქვეყანაში
სიყვარულით მოსილია
ყველა ბავშვი.

ცეკვა არის თუ თამაში,
სკამზე უზის თუ კალთაში,
მშობელს უნდა — იცინოდეს
მისი ბავშვი.

გარეთ, სახლში თუ ოჯახში,
სუფრას გავშლით თუ არ გავშლით,
სულ პირველად მოვიკითხავთ:
ჩვენი ბავშვი?

მოსწავლეთა მწვანე პარკში,
პიონერთა ნათელ სახლში
ყველა ცდილობს — კარგი დადგეს
ჩვენი ბავშვი.

ჩვენს საყვარელ პარტიაში,
ჩვენს საყვარელ მთავრობაში
ყველა ზრუნავს — გაიზარდოს
ჩვენი ბავშვი.

და სამშობლოს, მზით მოფენილს,
ხალხს,
პარტიას,
უკვდავ ლენინს
ავღარში თუ მზიან დარში
მხარში ედგეს
ჩვენი ბავშვი!

ვუმღერო საქართველოს

ოთხი წლისა გახდა ნელი,
გოჩა ხუთი წლისაა,
საქართველო საყვარელი
ორმოცდაათისაა!

რა ლამაზი დილა დადგა,
რა საამო დარია!
ჩვენი ჯგუფი მწკრივში ჩადგა, —
პეპლებივით არიან!

დღეს სამშობლოს ზეიმი აქვს,
ლხინი არის გარშემოც.
აყვავებულ მიწას მზიანს
ჩვენც ვუმღეროთ, ბავშვებო:

— დედის ტოლო მინდორ-ველო,
მამულო და ვენახო,
ჩვენო ტკბილო საქართველოვ,
მუდამ კარგად გვენახო!

გაზაფხულის დღეს

გაზაფხულო, ჭიტა!

ცის ციაგი თვალს ახელს,
კვირტს აკოცა ჩიტმა,
ენძელეებმა დასძახეს:
— გაზაფხულო, ჭიტა!

მინდორს სითბო ეამა,
ველი მოიჩითა.
ჩურჩულით თქვა ნიავმა:
— გაზაფხულო, ჭიტა!

მზემ, ცვარი რომ დალიოს,
პეშვი გახსნა წითლად,
ლოყა ეწვის ალიონს:
— გაზაფხულო, ჭიტა!

გაზაფხულის დილა

ცისკარს შეხედა თუ არა,
ფრთები გაშალა ნიაგმა,
ველ-მინდვრებს ჩამოუარა
ხმატკბილმა ჩიტუნიამა.

იამ ენძელას უჩქმიტა —
ჩემო დაო და კბილაო,
სითბო ჩამიდგა გულში და
ირგვლივაც რარვიგ თბილაო,

ტოროლამ ცაში დაყარა
ლურჯი ფერი და ლილაო,
ბაღსა და ვენახს ახარა
ცინცხალი მზე და დილაო,

ბოლო არ უჩანს ყრამულს,
ბაღში რომ ჩამოდვრილაო...
გაზაფხული აქვს დიდ მამულს —
დიდი ცხოვრების დილაო!

მერცხლები

ნისლმა ტაღლები დამოსა,
შორს მთაა შენავერცხლები.
მზემ ძლივს მომასწრო ამოსვლა,
ისე მოფრინდნენ მერცხლები.

მოდო, ფრთამალო, კუდრაჭავ,
უკვე არ არის ზამთარი.
სიომ სერები გადაჭრა
საგაზაფხულოდ გამთბარი.

დატკარცალებენ კაკბები,
„კაფეს“ იძახის გუგული,
ნადურს უსმინე, დატკბები,
ყანებს მოედო გუგუნი.

ტყემლებს შესცინის მოცხარი,
პეპლები ფერხულს უვლიან.
ბიჭო, მერცხალი, მერცხალი,
ხომ ხედავ გაზაფხულია!

პაწაწინა ლუიზა

საწერ-კალამს წავეტანე,
მამამ მითხრა:
— ნუ იზამ!

ხელში უთო დავიკავე,
დედამ მითხრა:
— ნუ იზამ!
მუთაქები გადმოვყარე,
დეიღამ თქვა:
— ნუ იზამ!

აბა, რა ჰქნას, თქვენ მითხარით,
პაწაწინა ლუიზამ?

რა ვაკეთო მუდამ სახლში,
ჯერ არც ისე დიდი ვარ:
ვერც სკოლაში,
ვერც კინოში
და ვერც ბაღში მივდივარ.

რვეული მაქვს სახატავი,
ვხატე, ვხატე ვარიკა,
მაგრამ ფეხი და ვერც თავი
ვერ მოვაბი, არ იქნა.

წიგნიც კი მაქვს, რაა მერე
მე ხომ კითხვა არ ვიცი,
და რომ მკითხონ — შიგ რას წერენ,
ხომ სირცხვილით დავიწვი?!

ადვილია თქმა და დაშლა:
„ნუ იზამ“ და „ნუ იზამ“,
აბა რა ჰქნას,
თქვენ მითხარით,
ბაწაწინა ლუიზამ?

საცვარელი ბებიკო

მე პატარა ბიჭუნა ვარ,
მეძახიან ალეკოს.
მამა მკოცნის,
დედა მაჭმევს,
პაპა შიშობს არ მეყოს.

ბებიკო ხომ...
რა მყავს, რა მყავს!
ჩემკენა აქვს თვალეზი.
დედაც მიყვარს,
მამაც მიყვარს,
ბებოს — ვენაცვალეზი.
გადავწყვიტე, იგი მიმყავს
მარსამდი და მთვარემდი.

თოჯინას კაბა

— არა, არა! მე ნუ მიცდი:
ვერ წამოვალ ზღვაზე, ვერა...
არ მცალია,
რა ხანია
თოჯინასთვის კაბას ვკერავ.

გამოვჭერი კაბა კოხტად,
მაგრამ ძალზე დამიმოკლდა,
— მოკლე არის? იყოს მერე,
ისევ უმცროსს შეუკერე.

— სახელო რომ დარჩა გრძელი!
— მაგის დარდსაც გაუძელი:
აიღე და გადაჭერი.
დიდს უყიდე სხვა ნაჭერი.

— მართლა? შენ კი გენაცვალე...
დამიცადე, მოვალ მალე!

დედის პასუხი

დედამ ჯერ მე მასადილა,
მერე სუფრას მიუჯდა.
— დედა, დედა! — ვეუბნები,
ხმას არ იღებს ჯიუტად.

ნეტავ ეს რა მოუვიდა?
თითქოს ჩემი არ ესმის.
ბოლოს ნელა მომიბრუნდა,
წყენა ჰქონდა თვალებში:

როცა სუფრას ვუზივარ,
მაშინ ყრუ და მუნჯი ვარ!

რა ბავშვია ირაკლი!

ყველა ამბობს ირაკლიზე:
— რა ბავშვია, რა ბავშვი!
ადრე დგება, დედას შველის
სახლის დალაგებაში.

ხელ-პირს მუდამ საპნით იბანს,
კბილებს იწმენდს ჟაგრისით.
რძეს დაისხამს,
პურს დაიჭრის,
და საუზმობს თავისით.

მერე სუფრას აალაგებს,
აწმენდს პურის ნამცეცებს,
რამე ცუდად არ დამრჩესო —
თვალეებს ირგვლივ აცეცებს.

ნახავს მის-მის ადგილზეა
სკამიც,
თეფშიც,
ნახატიც,
და საბავშვო ბაღში მიდის:
— ჩემო დედი, ნახვამდის!

დამცინიან ბავშვები

— ალუ, კიჭ-კიჭ! —
მომადახეს
ჩემი ჯგუფის ბავშვებმა.
შემრცხვა,
მაგრამ დედას უჭირს
ჩემი მართოდ გაშვება.

ვეუბნები:
— ნატო დადის,
არც და ახლავს,
არც დედა,
არც დაკარგვის ეშინია,
და არც გზაში მარცხდება.

მაგრამ არა!
ხელს ჩამავლებს,
რა გზაა და რა შარა!
მას რა უჭირს,
მე კი მომკლა
მუდამ უკან ჩანჩალმა.

ბალში მივალთ —
მკოცნის,
მერე
მის მოსვლამდე დავრჩები...
— ალუ, კიჭ-კიჭ! —
დამცინიან
ჩემი ტოლი ბავშვები.

მერაბი და მურაბა

ერთმა ბიჭმა მერაბმა
ნახა ქილა მურაბა,
მოიხურა დარაბა,
წვრილი თოკით დააბა.
კოვზი მოიმარაგა,
სკამი თაროს მიადგა,
ჭამა, ჭამა მსუნაგმა,
სულ მთლად გააჩანაგა,
მერე ახსნა დარაბა,
ცალი თვალი დანაბა
და თქვა:
ჩვენი ქილაო
პატარა ყოფილაო!

ვისი ბრალია?

ბეჯითი, მკვირცხლი, მარდია
ჩვენი პატარა ჩიტო.
ადგება დილაადრიან,
ჩაის იდუღებს თვითონ,

საწოლს და ოთახს ალაგებს,
წყალსაც მოუტანს დედას,
წიგნს სიყვარულით გადაშლის,
გაკვეთილს გადახედავს,
ისაუზმებს და სკოლაში
მიდის ყოველთვის ადრე,
იქ მეგობრებთან ერთობა
ზარის წკრიალა ხმამდე.

ერთ ღამეს დიდხანს ვერ დაწვა,
მერე გაუტკბა ძილი
და ჩიტოს შეაგვიანდა
სკოლაში წასვლა დილით.

აჩქარდა გოგო,
 მოკურცხლა,
 სულმოუთქმელი გარბის.
 საცაა ზარი იქნება
 და ერთი წუთი რად ღირს!
 მთავარი ქუჩა გადაჭრა,
 აი, მოედანს გასცდა,
 ერთსაც მოუხვევს
 და მერე
 მივა საყვარელ კლასთან.
 უკვე ბავშვების ხმა ისმის,
 თუმცა შენობა არ ჩანს.
 მალე ამ სახლსაც გასცდება
 და მერე რაღა დარჩა!
 გულს სიხარული ატოკებს,
 მუხლს ძალა შეემატა,
 მაგრამ...
 ფანჯრიდან ისკუპა
 და გზა გადუჭრა კატამ!

ჩიტო შეჩერდა,
 დაღონდა,
 დარდს მიეცა და ფიქრებს:
 — დავიცდი. გზა დანავსულო
 სხვამ გაიაროს იქნებ.
 რაღა ამ წუთში მოუნდა
 აქ გადმოხტომა წყეულს!

არა! დღეს ხეირს ვერ ვნახავ...
დღეს არა, მგონი წლევუს!

ამ დროს ზარის ხმა გაისმა
და ურიამული მიწყდა.
— დარეკეს! —
ჩიტო გაერკვა
და კატაც დაავიწყდა.

გარბის და თითქოს მიწაზე
ფეხსაც არ ადგამს ბავშვი.
მაგრამ რა...
მასწავლებელმა
უკვე შეასწრო კლასში.

დაგვიანება აღნიშნეს,
მიზეზი ჰკითხეს, ვერ თქვა.
რა ცეცხლი ენთო მის გულში,
თვითონ იცოდა ერთმა.

მთელი დღე წუხდა გოგონა,
არც ჭამის ჰქონდა მაღა.
ვერც წერდა,
ვერც კითხულობდა,
ნამდვილ ავადმყოფს გავდა.
— რამ დაგაღონა, ჩიტუნა? —
აღერსით ჰკითხა მამამ.

მაგრამ ალერსმა გოგონას
გული ვერ დაუამა.
ახლა ცრემლით და სირცხვილით
უფრო აეწვა ლოყა,
ერთხანს იყუჩა და შემდეგ
იმ დილის ამბავს მოჰყვა...
— სულ იმ ჩხავანას ბრალია,
გზა გადამიჭრა ნავსად,
თორემ ყოველთვის ვასწრებდი
მასწავლებელს და ზარსაც!

მამა იცინის:

— რა მოხდა?

აბა, ვინ იტყვის მართალს? —

დედა შეწუხდა.

ბებია

თავი ანება სართავს.

მერე ყველამ თქვა თავისი,

კამათი გაიმართა...

ჩიტოს რომ დაავიანდა,

კატის ბრალია მართლა?

მონადირე ღათო

მე წავედი ტყეში,
თოფი მქონდა ხელში.
შემხვდა ერთი ტახი,
ჰქონდა ორი ეშვი.

ტახს ვესროლე ბეჭში,
გადავარდა ხევში.
მაინც არ მოგეშვი
მასთან გადავეშვი.

ტახი ვიგდე ხელში,
მოვაცილე ეშვი,
გამოვიდე მხარზე,
მიველ ჩემ სოფელში.

როდის, რომელ თვეში?
— გასულ დეკემბერში.

ჩემი დედა

ფეხი იღრძო ჩემმა დედამ.
ტკივილს სურდოც დაემატა.
ნეტავ როდის წამოდგება? —
მასთან გავლა მომენატრა

აბა, მამა რას მომხედავს,
სამსახურში დადის მამა.
ქურდმა კატამ დრო მიხელთა,
რძე და პური შემიჭამა.

დედოფალა გართობას მთხოვს,
მაგრამ რა დროს თამაშია?
ავადმყოფი დედა მიწევს,
მოვლა უნდა, ვიცი შია.

ამოდენა მოვესწარი,
დედას რა სჭირს საკენესავი!
ჯერ ამ ლოგინს გავასწორებ,
ოთახს გავხდი სარკესავით.
დედიკოსაც საჭმელს ვაჭმევ

და მოვიყვან ექიმს მერე,
ვეტყვი: — ძია, წამლებიდან
უფრო კარგი გამოწერე.
აფთიაქში ჩქარა წავალ,
იქ მკითხავენ:
— რას გვიბრძანებთ?

ვეტყვი:
— დედა ავად გახდა,
და წამალი შემიმზადეთ.

წამოვიღებ, დედას ვასმევ,
თუ მწარეა, თვითონ დავლევ.
მერე დედას ვეტყვი ასე:
— წამლად გერგოს, გენაცვალე!

ბაღიდან სკოლაში

ნახვამდის, მასწავლებლებო,
გავხდით შვიდ-შვიდი წლისანი.
ახლა სკოლაში გადავალთ
და იქ წიგნებით ვისწავლით.
კვლავ შეივსება ეს ბაღი
ახალ-ახალი ბავშვებით,
მაგრამ იცოდეთ:
ჩვენს გულში
როგორც ხართ, ისე დარჩებით.

საბავშვო ბაღმა აღგვზარდა,
ერთმანეთს დაგვაძმობილა.
ეს განშორების წუთები,
მართლაც, რა ძნელი ყოფილა!
ნახვამდის, დებო და ძმებო,
ჩვენ წავალთ,
თქვენ აქ დარჩებით.
სკოლაშიც ისე ვუყვარდეთ,
როგორც აქ უყვართ ბავშვები!

ირმა-გოგო

გაუშლია რვეული,
გოგო წერს და წერს.
ფისო, ალერსს ჩვეული,
მოწყენილი წევს.

ცუგა ცქმუტავს მარტოდა,
არ ასვენებს წელს:
— მუდამ ჩვენთან დახტოდა,
ახლა რას გავს ეს!

ბურთი ქშენით და ბრაზით
წითელ გვერდზე დევს:
— არ დატოვა დარბაზი,
რას ჯიუტობს ღღეს!

ფისო,

ცუგავ

და ბურთო,
ნუ შეუშლით ხელს:
ირმა-გოგო ბეჯითობს,
დავალეზას წერს!

ქალაქელი მარიკა

დედას ახლავს აგარაკზე
ქალაქელი მარიკა.

დახტის,
დახტის,
დაკაკანებს,
თავზე მანდილს გადიკრავს.
— ჭიკ-ჭიკ! — ლექსებს
  არაკრავებს,
— ჭიტა! — და თვალს ჩავიკრავს.

ბედნიერი დედამისი —
რა კუდრაჭა ქალი ჰყავს!

დოდოს ხატაპური

საცერ-გობა, საცერ-გობა...
პურის ფქვილი ასე ვცერი.
ეყოფა თუ არ ეყოფა —
ზედ დავასხი წყალი ცხელი.
ზილზილ-პურა, ზილზილ-პურა...
ვზილე,
ვზილე სუფთად, ფრთხილად.
მერე ტილო დავაფარე,
ნავთქურასთან დავდგი თბილად.
და აფუვდა მალე ცომი,
არ ეტევა თითქოს გობზე, —
ასე იცის,
პურს როდესაც
სოდიანი წყალით მოზელ.
მერე დავყავ მთელი ცომი,
ვაგუნდავე,
გავიყვანე,
ყველი ჩავდე,
მოვასწორე
და ცხელ კეცზე გადვიტანე.

ხუმრობაა?!
სტუმრები მყავს —
თოჯინები ჩაწყობული.
— ო, მიირთვით
თქვენი ღოდოს
ნახელავი ხაჭაპური.

რუსიკოს სიზმარი

— დედა კოვზი! — რუსიკოს ხმამ
შესძრა მთელი ბინა.
წამსვე მისცეს, გაელიმა
და კვლავ ჩაეძინა.
გარეთ ქარი დასისინებს,
ყვითელ ფოთლებს ხვეტავს.
სახლში უკვე ყველას სძინავს
და არ სძინავს დედას.
მან იცის, რომ სიზმარია,
სიზმარია — სჯერა,
მაგრამ კოვზი რად დაჭირდა —
ვერ ახსნა და ვერა.
დილით ჰკითხა: რატომ წუხდი?
— ახლა მომაგონდა,
ფელამუში მომაწოდეს
და კოვზი არ მქონდა.
ვეღარ ვჭამე... —
თქვა რუსიკომ
და ხმა გაეზზარა. —
მერე... კოვზი მქონდა, მაგრამ
ფელამუში არა!

სუფრა ბაბუყვეს

ნანას უთხრეს:

ჩაის დროა,

სუფრა გაშალეო.

— მეც გიშველი, ჩემო დაო, —

შესთავაზა ლეომ.

აქეთ კოვზი,

იქით ჭიქა,

ჩანგალი და დანა.

დარბის ლეო აქაც, იქაც,

მეთაურობს ნანა.

კატა დაჯდა სავარძელთან,

ხიბლავს ქაფის ეშხი.

ბოლოს მაინც დრო იხელთა,

პირი ჩაყო რძეში.

— აუ, კატა!

— ცაცხა, კატავ!

— წუწკო,
ბარემ შესვი...
ნანას ხელში ჭიქა გატყდა,
ღეოს ხელში — თეფში.

ჭ (ი) ტ (ი)

ტოტზე დაჯდა ჭოტი,
ხემ დახარა ტოტი.
კოლომ სტუმარს უთხრა:
— რა უსაქმოდ მოდი?

— კოლოვ, კოლოვ, კოლანავ,
უსაქმო ვარ მე განა?
იცის მთელმა ქვეყანამ —
საჭმელს ვეძებ ყველგანა.

მე მშრომელი ჭოტი ვარ,
მე უსაქმო როდი ვარ?
შენ მინდოდი პუზუნავ,
სწორედ შენთან მოვდივარ!

მეზობლები

ჩვენი ფისო, ფისუნა
ფანჯარასთან მისულა.

ხედავს:

თაგვი ცუნცულა

კუთხეში ჩაცუცქულა.

— რად მოსულხარ, ჩემო დაო?

— დედამ — კაკალი მინდაო.

სულ გავცალეთ მთელი თარო.

მასესხე და მოგიტანო.

— ბოდიშს ვიხდი მეზობელთან,

მაგრამ უთხარ:

არ მაქვს მე-თქვა.

მე ხომ კაკალს არ ვინახავ...

იმ დალოცვილს ერბო ეთქვა!

დათოს ავტო

— პი-პი-პი-ი!

მოდის ავტო,
მძლოლის თავი მოჩანს მარტო.
აბა, უფრო ახლოს მიდით,
აბა, კარგად დააკვირდით!
წინ დამჯდარა დათოს დათვი,
საჭეს მართავს ორი თათით,
და მანქანას მიაქროლებს,
სურს გაუსწროს წინ სხვა მძლოლებს.
გვერდით დგას და ყვირის დათო:
— პი-პი-პი-ი!
მოდის ავტო!

სტუმარი მანია

დოდოს მანია ესტუმრა,
— მოდი ღაია, მანია,
ისეთი რამე გაჭამო,
ჯერაც რომ არ გიჭამია.

მანია ზის და ფიქრშია —
რას მომართმევსო ნეტავი.
დოდომ კარადა გააღო,
დატოვა დაუკეტავი.

და როცა თეფშით დაბრუნდა,
ატეხა ერთი ცაცხანი:
კატა გადახტა ფანჯრიდან
და თან წაიღო ნამცხვარი.

ჩემი სურვილი

მინდა გავხდე კოსმონავტი,
მინდა ფრენა ცაში,
ვარსკვლავებმა გამიცინონ,
მთვარემ დაჰკრას ტაში,
მზემ სხივები დამაყაროს.
საჭაერო გზაში,
მერე დედა გავახარო
პარაშუტის გაშლით.

ზურიკოს დოლი

დედამ დოლი მოუტანა
და ზურიკომ გაიხარა.
ბიჭმა ჯოხი მოიმარჯვა,
დასაკრავად დაიხარა.

— არა, შეილო!

— რატომ, დედა?

— ახლა დადლილ მამას სძინავს.
გახსოვს, როგორ გაგაფრთხილა
მამაშენმა ამას წინათ?

ზურამ მამას მიაშურა,
აღვიძებს და ეღრიჯება:

— მამა, დოლი რომ დავუკრა,
შენ ხომ არ გაგელვიძება?

მოწაფე ვარ

დედისერთა ბიჭიაო,
ყველა მეფერებოდა,
ეს ჭამეო, ის ჭამეო...
კუჭი მებერებოდა.

დედა თვითონ ჩამაცმევდა,
არ მიშვებდა ბიჭებთან.
ბებო ზღაპარს მიყვებოდა,
ბაბუ ანბანს მიწერდა.

მაგრამ ახლა მოწაფე ვარ,
უკვე პირველ კლასში ვარ.
კარგად ვსწავლობ,
ჩემს დედიკოს
ვერვინ ეტყვის საჩივარს.

მეგობრები მყავს და მიყვარს,
ვისთან რა მაქვს სადავო!
ცოტაც კიდევ...
და თქვენ იტყვით —
ეს რა ბიჭი დადგაო!

ბიას ფლოტი

— წვიმა შეწყდა!
— წვიმა შეწყდა!
გამოცოცხლდა გიას ეზო.
გუბე შეკრეს,
ფლოტი შექმნეს,
გააკეთეს ვინც რა შესძლო:

გიგლამ — ნავი უმოტორო,
გელამ — ნავი აფრიანი,
და ანძაზე თეთრმა ტილომ
იწყო ბერვა და ფრიალი.

ლიამ ძაღლის ბინა მორთო,
როგორც ერთხელ, ამას წინათ,
წააწერა „ნავსადგური“
და „სალარო“ უფრო წვრილად.

არის ერთი ფაციფუცი
და სამგზავრო თადარიგი,

ფისო ცუგას აღარ უცდის,
ბილეთებზე გაჩნდა რიგი...

მალე ნავი ნაპირს მოსწყდა,
გიას თოკით მიჰყავს ქვევით.
მელა, ტურა, დათვი, ციყვი,
აცილებენ თათის ქნევით.

შუქურა

ღამეა თუ დღე არის,
ღარია თუ ავდარი,
ზღვის ნაპირზე მხნედ არის
ერთი კოშკი ღამდგარი.

ფხიზლობს კოშკი-შუქურა,
გემს ხვდება და აცილებს.
ტალღებს ნისლი თუ ხურავს,
გემებს ხიფათს აცილებს.

სივრცეს უცქერს და ზვერავს,
როცა გემი არა ჩანს,
დგას შუქურა მეგზურად,
მასპინძლად და დარაჯად.

ნ ი ს ლ ა

ნისლა მყავს წვერებცანცარა,
ნისლას — თიკანი ნაცარა.
დედამ ბეკეკა მოწველა,
ძუძუ ნახევრად დაცალა,
მერე მიუშვა თიკანი
და ცურში არა დარჩა რა.

გამხიარულდა მურია,
აღარ კრუტუნებს ფისუნა,
და ლილიც, თითქოს სწყურია,
ნისლასთან ტოლჩით მისულა.

დედიკომ ყველას რძე გვასვა,
ქაფით ტუჩები შეგვეკრა,
თიკანი ჩიხში გადასვა,
თხები ჯაგნარში შერეკა...

ჯიქანს ხელახლა გაივსებს
ჩემი ხტუნია ბეკეკა.

სკოლა მკახის

გადმომდგარა სკოლა მთაზე,
გადმოჰყურებს ხევს და ლელეს,
სინათლით და ეშხით სავსე,
თითქოს თემურს უქნევს ხელებს:

— მოდი, თემურ,
მოდი, თემო,
საყვარელო ბავშვო ჩემო!

აქ ისწავლი ქართულ ანბანს,
აქ ისწავლი ქვეყნის ამბავს,
აქ გაიცნობ გოგებაშვილს,
„დედაენას“ აქ გადაშლი
და სწორი გზით,
მზიანი გზით
შეხვალ ახალ ცხოვრებაში,

მეგობრების მიმოფერა

1. ღაზას ბარათი

„ბათუმი. სკოლა პირველი.
მესამე კლასში. ერთ-ერთს“ —
სკოლის მსახურმა კირილემ
კონვერტი მისცა ეთერს.

შიგ წერდნენ:

„დილა-საღამოს
ვსვამ სურნელოვანს, საამოს,
ქართულ გემრიელ ჩაის,
არ ვიცი, როგორ მზადდება,
მომწერე, ნუ დაგზარდება,
თუნდაც სულ მოკლედ მაინც.
ისე, კაცმა რომ განსაჯოს,
წერა კი არა წასვლა სჯობს,
თავისი თვლით ნახვა.
მე თქვენკენ მომიხაროდა,
მაგრამ პატარა ხარო და
დედა არ მიშვებს ახლა.
მეოთხეში რომ გადავალ,

დედა გამიშვებს უდავოდ —
დიდი ვიქნები მაშინ! —
და სიხარულით წამოვალ...
მოსკოვი. დაშა ლამოვა.
არბატზე. მესამე კლასში“.

2. მთერის პასუხი

შენ მეკითხები ჩაიზე...
აბა, ეს წარმოიდგინე —
მწკრივად მიჯრილი ბუჩქები,
დუყებს რომ ააბიბინებს.
მარადმწვანე და ხშირია
ეს დალოცვილი ბუჩქნარი,
გაკრეჭაც უნდა, სასუქიც,
როცაა გაუფურჩქნავი.
მერე დადგება აპრილი,
გამოვა ლორთქო დუყები.
არ უნდა დარჩეს არც ერთი
უკრეფი, ხელშეუხები.
სუყველა სავარგისია —
მშრალი იქნება თუ სველი,
ოღონდ არ იყოს უხეში
ანდა ჯერ შემოუსვლედი.
ქალთა შრომა და კისკისი
საამო სანახავია.
კრეფენ და კრეფენ ხალისით,
ფოთლის უწყვეტი ხვავია.

მანქანა მისდევს მანქანას,
ფაბრიკა ღულს და გადაღულს:
წონიან, მერე აღნობენ,
ჟღელემენ და გრეხენ ყველა ღუეს.
აშრობენ, ახარისხებენ,
მერე ახვევენ შეკვრებად
და გასაყიდად გზავნიან —
შენაც ნანახი გექნება...
კვლავ ოქტომბრიდან მარტამდე —
კრეჭა, შებარვა, ჩათოხნა..
ჯერ ეს იკმარე, დანარჩენს
შენც ნახავ, როცა ჩამოხვალ.

ბანაკის ღახურვა

აგრილდა მახინჯაურში,
თუმცა მზიანი დარია.
სულ მალე ფოთოლს აუშლის
ქარი მიმოზებს ცვარიანს.
ბანაკში დროშა დაეუშვით,
მივღივართ, მიგვიხარია.

სადაც საბჭოთა მზე არის,
ცხოვრება ყველგან ლაღია.
წავალთ და იქაც მზიანი
სკოლა დაგვხვდება კარღია...
გვეყოფა რაც დავისვენეთ,
და ახლა სწავლაც კარგია.

ნახვამდის, მწვანე სერებო
გურიის და აჭარისა,
ზღვის ტალღებო და ჩქერებო,
სიოვ მთისა და ბარისა,
ნახვამდის, გულის სწორებო,
კვლავ თქვენთან მოვალთ გაისად.

ნახვამდის

არ იქნება დავივიწყო
აქ თამაში, ნავარდი:
საყვარელო, ჩემო ბებო,
მე მივდივარ, ნახვამდის!

ბებო, საკენკს ნუ მოაკლებ
ჩემ კაკანა ქოჩორას,
ჩალა ხშირად დაუყარე
ჩემ ხტუნია ბოჩოლას.

მე კი ისევ გინახულებ,
წელს კი არა,
გაისად.
ყვავილებს და ბოსტანს მოვრწყავ,
ხილსაც მოვკრეფ, ჩაისაც.

მერე, როცა გავიზრდები
სულით, გულით, ფიქრებით,
დედიკოსაც წამოვიყვან
და სულ შენთან ვიქნები.

შენ როგორი ხარ?

თუ ნივთები ცუდად ყრია,
თუ უნდები უქმად წრიალს
და დაუგველ სახლში ხარ,
თუ დედიკო მარტოდ შრომობს,
ხელს არ უწყობ, ვთამაშობ, —
მაშინ ცუდი ბავშვი ხარ!

მაგრამ თუკი შენით მიხვდი:
ადგილზე გაქვს ყველა ნივთი
და წკრიალა სახლში ხარ,
თუ დედიკოს ეხმარები,
თან სკოლისთვის ემზადები, —
მაშინ კარგი ბავშვი ხარ!

სწავლის ახალი წელი

აჰა, ეს წელიც მოვიდა —
სწავლის ახალი წელი.
წითელი ალმით მოირთო
ქუჩა, ეზო და ჭერი.
დაიღო სკოლის კარები
ოქროს მზიანი ხელით.
ბავშვებს ურეკენ ზარები:
— მოდით, სკოლაში გელით!
თქვენც მიდით ჟივილ-ხივილით,
სიმღერითა და ლხენით,
ვარდებში გქონდეთ სავალი,
გზა — ცისარტყელას ფერით.
ისწავლეთ ჩვენი ქართული,
დატკბით რუსთველის ენით,
წინ და წინ გასწით ცხოვრება
და მომავალი ჩვენი!
იყავით, როგორც მერცხალი,
ენაჭიკჭიკა მთქმელი,
გულდია ქართულ ცასავით,
მზეთა სინათლის მფენი,

ლამაზი, როგორც აპრილი,
გულუხვი, როგორც რთველი...
და ჩვენს ქვეყანას მიეცით
მთელი ძალ-ღონე თქვენი!

პირველი ბაკვეთილი

თქვენ სალამი, პატარებო,
სად გივლიათ ახალ წლამდი?
ჩიტუნების სადარებო,
მოდით, მოდით, მოფართქალდით.

კარგი იყო მზიან დარში
ხევის დავლა, მთაზე ასვლა?
ან ოცნება საუბარში
ვარსკვლავიან ღამის ცასთან?

კარგი იყო ტყე-ღრეები
ლაშქრობით და ბანაკითა,
მთვარის შუქზე დღიურების
ჩაწერა და გადაკითხვა?

ახლა სკოლა გიწვდით ხელებს —
ცოდნის კარი ჩაუშქრალი,
ახარეთ და ასახელეთ,
ჩაპოცნეთ და ჩაეკარით.

ფრთაგაშლილი გზვლებათ ეზო,
ელიმებათ მერხებს, კედლებს...
დასვენება ვინაც შეძლო,
ის სწავლასაც კარგად შეძლებს.

მამ გააღეთ სკოლის კარი.
იყოს კარგი და კეთილი
წლის პირველი სკოლის ზარი,
წლის პირველი გაკვეთილი!

ბეჭრი ღა-ქმა

ნატო ლიას ეფერება —
თურმე ღები არიან.
ვახტო გიას ეფერება —
თურმე ქმები არიან.

მე რალა ვქნა, ვის ვეფერო,
ჩემთვის არვის სცალია...
მერე... სახლში რაც გატყდება,
თითქოს ჩემი ბრალია...

ნატოს სახლში,
ვახტოს სახლში
დიდი სიხარულია,
ერთობიან, თამაშობენ
და ყვავილებს უვლიან.

მე კი ვზივარ მოწყენილი,
თოჯინების ამარა:
არც მღერიან,
არც ტირიან,
ხან მართობენ, ხან არა.

ჩიორბს ჩივილი

ჩიოდა პატარა ჩიტი,
ჩიორა, ნაცარა ჩიტი —
სიცოცხლევ ალარა ღირსო.
რად მინდა ასეთი დილა,
რამ უნდა მამლეროს ტკბილად,
სად არის შრიალი ტყისო!

— გაიგეთ მუღარა ჩემი:
ბუნება დედაა ჩემი
მრავალი ხმითა და ფერით.
ნუ მოჭრით წიფლებს და თელებს,
ნუ მოშლით წყაროს და დეღეს, —
ჩვენ მათი მშვენებით ვმღერით!

თვითმფრინავი

აგუგუნდა თვითმფრინავი,
ფრთა გაშალა რკინის.
თქვენ გგონიათ — მატარებლის
საყვირით ყვირის?!

არა! ცოტა შეაჟრჟოლა,
გაირბინა წამი,
მოწყდა,
მხრებზე ცა მოიგდო —
ლურჯი მოსასხამი.

და მიდიხარ მოლხენილი,
მიდიხარ და მორჩა.
სოფლები და ქალაქები
კოლოფებად მოჩანს.

ქვეშ ღრუბელი გაფენილა,
გეგონება ზღვაა...
მიყვარს გემიც,
ეტილიც,
ავტოც!
მაგრამ ფრენა სხვაა!

მესაზღვრე

ის დარაჯობს გულმოდგინედ
ჩვენს სამშობლო მიწას,
ხალხის ნაშრომს და სიმდიდრეს
მტრებისაგან იცავს.

იგი იბრძვის ქვეყნის მტრებთან
ხმელეთზე და ზღვაზე.
მტკიცედ იცავს ჩვენთან ერთად
მშვიდობას და საზღვრებს.

თანატოლი ბავშვი

იმ მთას აქეთ სამშობლოა ჩემი —
ჩემი სახლი,
მიწა,
ზღვა და გემი.

იმ მთას იქით,
იმ გადაღმა ბარში
ცხოვრობს ჩემი თანატოლი ბავშვი.

და ყოველთვის,
თითქოს ნათლად ვხედავ:
ღეღა მკოცნის — მასაც კოცნის ღეღა!

მესტუმროს და მეგობრობა მითხრას,
ვითამაშოთ,
ღრო ვატაროთ დიდხანს.

არ დავზოგავ მასპინძლობის ძალას —
ტკბილ სასმელებს,
ჩურჩხელას და ხალვას...

ზამთარი

თოვლი მოდის,
 თოვლი მოდის,
 ფანტელს ქარი ათამაშებს,
 დათოვილი ნაძვის ტოტი
 სათამაშოდ იწვევს ბავშვებს.

ეზოს ავსებს ყრიაშული,
 მორბის ლია,
 ზურა,
 გიგა,
 ზოგს თან მოაქვს თხილამური,
 ზოგს ნიჩაბი,
 ზოგსაც ციგა.

არ ასვენებს ზურა თეკლეს —
 უტეხ თოვლში ჩასვას უნდა.
 გოგონებმა პირი შეკრეს,
 დაუშინეს ზურას გუნდა.

თოვლისფერი წვერით მოსილს
 ელიმება სახლში პაპას
 და იხსენებს საღამოსთვის
 ბადიშებთან სათქმელ ზღაპარს.

სახალწლო

ქარი ქრის და სადაც არის
დაიწყება თოვა.
თხილამურით, ციგურებით
იანვარიც მოვა.

მოვა და გზას დაულოცავს
ჩვენი შრომის იმ წელს,
რომლის დიდი გამარჯვება
ქვეყნის ვაშას იწვევს.

ჯერ დაივლის ეზო-ბაღებს
და თოვლს მოიზვინავს,
სათბურების კარს შეაღებს —
ლიმონს როგორ სძინავს.

მერე ბავშვებს ინახულებს,
ნახავს გია-ციდას,
ყურს და ლოყას შეუხუტრებს,
გაუმართავს ციგას.

და ყველა ბავშვს ეტყვის:

— გარეთ!

სახლში ვის რა უნდა!

იფუმფლეთ და ისრიალეთ,

დასცხეთ თოვლის გუნდა!

თორემ ყინვა — ჩურჩხელები

წყლად იქცევა მარტში

და ბუნება მზის ხელებით

კვირტს და ყვავილს გაშლის!

ახალი წელი

ახალი წელი მოვედი
ბედნიერ დღეთა მშობელი.
მომაქვს სწავლა და ხალისი,
სიმღერა და უშრობელი.

მომაქვს მრავალი მიღწევა,
იმედით სავსე გულები,
მომაქვს ხვათი და ბარაქა,
პური და ღვინო უღევი.

მომაქვს სამშობლოს დიდება,
მომაქვს მშვიდობის ალამი.
ვინც ბეჯითია სწავლაში,
ჩემი ვაჟა და სალამი!

გილოცავთ

დედიკო, მამიკო,
ტოლებო, სწორებო,
ბურთებო, ციგებო,
ბაღებო, სკოლებო,
სიცილის კერებო,
ღიმილის ფერებო
და თოვლით მოსილო
მთებო და სერებო,
პატარა მეგობრებს
და ყველა აღსაზრდელს
გილოცავთ,
გილოცავთ,
გილოცავთ ახალ წელს!

ბუნდობა

- მოდი, მოდი ვიგუნდაოთ, —
დაუძახა რეზომ ლეოს. —
თქვენ თუ ჩემ რაზმს მოერევით,
მე გადვიხდი სანაძლეოს.
— ჯერ ვიცოდეთ, ვინ-ვის რაზმში,
ძალა გავეოთ თანასწორად.
— მოდის! —
ლეომ და რევაზმა
ასე გაყვეს ჯგუფი ორად:
— არადანი მე.
— არჩევანი მე.
— ამირანი მე.
— არჯევანი მე.
— მზევინარი მე.
— ზეინაბი მე.
— ქეთევანი მე,
— დარეჯანი მე.
— ნაზიბროლა მე.
— მაშინ ჭოლა მე.
— ახლა ჯანო მე,

— ბოლოს, ვანო მე.
ორი რაზმი დგას პირდაპირ:
აქეთ — ხუთი, იქით — ხუთი,
და ჰაერში უამრავი
აირია თოვლის ბურთი.

ჩემი ნაძვისხე

მე პატარა ნაძვის ხე მაქვს,
ნაძვის ნერგი პატარა.
ვინც მომყიდა, ყუთიც მომცა,
მიწაც გამომათანა.

სახლში კუთხე მივუჩინე.
კამფეტები დავკვიდე.
ისე მოვრთე,
ისე მოვრთე,
რომ მნახველი გაკვირდეს.

გაზაფხული როცა მოვა,
ერთ წუთსაც არ დავკარგავ,
ყუთს მოვაცლი და ეზოში
სხვა ხეებთან გადავრგავ.

სარს დავუსობ,
სასუქს მივცემ,
მოვრწყავ და არ გახმება,
გაიხარებს, გაიზრდება
და დიდი ხე გახდება.

ბებო ეფიზო

გვის მამას ბებია ჰყავს,
დიდი ბებო ეფიზო.
წლოვანებას რომ ჰკითხავენ,
ასის ვარ და მეტისო.
ზის პეპერა,
მოსდის თვლემა,
ზის შალეებში ჩამთბარი.
არც ამბავი დაეღევა,
არც ლექსი და ზღაპარი.
ქარმა პეშვით თოვლის ხვაგი
მიაყარა მინაზე.
გაელიმა ქოთნის ყვავილს
ცივი ზამთრის ჯინაზე.
სახლში თბილა.
გარეთ ქარი
ისევ სტვენს და ზუზუნებს,
თითქოს სცივა, გვი ეკვრის
ბებოს მკერდს და ძუძუებს.
ბავშვი ბებომ აიყვანა
და ჩახედა თვალებში:

— ჩემი კოცნა მოგენატრა,
ზღაპარი თუ ალერსი?

— ჩემო ბებო, ლექსი მინდა,
მწყერჩიტაზე რომ იცი.

— გეტყვი,
მუხლი დამელალა,
ჩადი,

დაჯექ,
მოიწი.

გივი უსმენს,
არ სწყინდება,
თუნდაც ასი უთხარი.

ბებო ლექსით არ იღლება
და გუგუნით — ბუხარი.

თოვლმა დაიგვიანა

ჩადგა ქარი.
დადგა დილა.
მზე ჯერ არც კი ანთებულა.
გზა და შარა დათოვილა,
ეზო გადათეთრებულა.
გალურსულა ტყე და ქალა,
ყველას თოვლი დასდებია.
ხის ტოტები ისე ჩანან,
თითქოს დათვის თათებია.
— რატომ ასე გვიან მოდი?
საახალწლოდ მოგელოდით!
ჩვენ კი, თოვლი რომ არ იყო
ნაძვისხესთან ბამბა გვექონდა.
თოვლის პაპა რომ არ იყო,
საჩუქრები სხვას მოჰქონდა...
ახლა, აბა, გოგი, მზია!
ხედავთ, როგორ ლამაზია!
გავახუროთ გუნდაობა,
რომ ვნატრობდით რა ხანია.
ვნახოთ, გია რა ბიჭია,
ვნახოთ, ლია რა ქალია.

და ტრიალებს თოვლის გუნდა,
ყიყინს იჭერს მთა და ბარი...
თოვლი ყანას, ბაღსაც უნდა,
ეს სიუხვის საწინდარი!

მარტის თოვლი

გუშინ ატყდა ქარაშოტი.
წუხელ წვიმდა.
დღეს თოვლია.
ალისფერი ატმის ტოტი
ფანჯრის რაფას დასწოლია.

ხეებს სქელი თოვლი მოსავს,
დაგდაგებენ ყვავილები.
ტოტი ჩივის:
— თოვლის მოსვლას
გულში როგორ გავივლებდი!

და ფესვებმა ამოსძახეს
ახალგაზრდა მოცახცახეს:
— მოგახსენებთ ხალხის ნათქვამს,
სიბრძნე არის სანაქებო —
მარტი რომ წინ გედგას,
ზამთარს
ნურც აქებ, ნურც აძაგებო!

რა დროა?

1.

დილა უფრო თბილია,
ძილი უფრო ტკბილია,
კვირტი ამწვანდა ხეზე,
ია უკვე გაშლილა,
ძია უკვე ბალშია
ჩიტის საბუდარს ეძებს
რა დროა?

2.

ცას აღმური მოსდებია,
დასიცხული კორდებია.
შინ და გარეთ ისე ცხელა,
რომ ხის ძირში,
ხესთან ჩრდილში
სიომ თავი ისახელა.
რა დროა?

3.

კვლავ გაისმა სკოლის ზარი,
ქარვისფერი გახდა ზვარი.
სიმინდს ტეხენ,
ყურძენს კრეფენ,
არ ასვენებს ღრუბლებს ქარი,
ხე ნელა ყრის ყვითელ ფოთოლს.
შკვე - ცივა. მალე მოთოვს.
რა დროა?

4.

რა მოსულა,
რა მოსულა!
ეზო გაუთეთრებია.
ისევ ფრინავს თოვლის ფიფქი,
თითქოს მართლა პეპლებია.
რა დროა?

პატარებს

პატარებო, ეს ქვეყანა
თქვენთვის აგვიშენებია,
ტკბილი დედა — საქართველო
ბალით დაგვიმშვენებია,
ეკალ-ბარდი მოგვითხრია,
ვარდი გაგვიშენებია.

რაც კარგი და ლამაზია,
რაც რამ სათაყვანებია —
ჩაია თუ ფორთოხალი,
ზვრებია თუ ყანებია,
რაც მარჯვენას შეუქმნია,
შრომას გაუხარებია, —
თქვენთვის გვინდა, პატარებო,
თქვენთვის აგვიყვავებია,
შეიყვარეთ ისე, როგორც
უკვდავ ლენინს ჰყვარებია!

გაიზარდეთ და ისწავლეთ
ხალხისათვის თავდადება;

დავაუკაცდით ჩვენი დროის
სულ წინ და წინ წასაღებად,
ჩვენს საყვარელ სამშობლოში
კომუნიზმის ასაგებად.
ეს ქვეყანა, პატარებო,
თქვენთვის აგვიყვავებია,
შეიყვარეთ ისე, როგორც
უკვდავ ლენინს ჰყვარებია.

ლენინიზმი დროშად გქონდეთ
და სიმართლე — გზად...
და ლენინის საქმისათვის
სულ იყავით მზად!

სხვადასხვა

შრომა და ცოდნა

ცოდნა დიდი განძი არის,
წიგნი არის ცოდნის წყარო,
თუ ცოდნა და წიგნი გინდა,
შრომა უნდა შეიყვარო.

ყანას თესავ — ცოდნას იძენ,
კალოს ლეწავ — ცოდნას იძენ,
სახლს აშენებ — ცოდნას იძენ,
ბაღს აშენებ — ცოდნას იძენ.

უფრო მყარი ის ცოდნაა,
რასაც შენი შრომით იძენ.
შეიძინო — ეს ცოტაა,
შრომით თუ არ განიმტკიცე.

ფ ი ბ ნ ი

გვიან ღამით,
როცა გძინავს
და ვარდისფერ სიზმარს ხედავ,
სულ არ სძინავს მწერალ ძიას,
იგი ზის და წიგნზე ზრუნავს,
როგორც შენზე ზრუნავს დედა.

ყველა სტრიქონს
ხვეწს და რანდავს,
აჩუქურთმებს, ალამაზებს,
აწყობს პწკარებს,
კონავს ამბავს
და შიგ აქსოვს მაღალ აზრებს.

წიგნი შენთან შენზე უბნობს,
შენია და არა უცხო,
არ ჩაკეცო,
არ გათხუპნო,
არც უგულოდ გადაფურცლო!

სწავლა, ცოდნა თუ გწყურია —
ეს ცხოვრების გზა და ხიდი, —
წიგნი შენი მეგზურია,
გიყვარდეს და გაუფრთხილდი!

ბიამ უფველა

ბერიკაცს სახე დამკნარი
გაუხდა ლელვის ჩირვიით.
დასჩემდა ხელის კანკალი
და უმადობის ჩივილი.

საჭმელს აძლევენ, მაგრამ რა,
ჭამაც კი ვერ მოახერხა,
სუფრაზე წვენი დაღვარა,
ჭიქაც მეხუთე გატეხა.

შვილმა თქვა — რას ვეწამებით,
მერე ზარალიც გვეყოსო.
საჭმელი მივცეთ ჯამებით,
იჯდეს, ჭამოს და ტეხოსო.

და იჯდა იგი ბუხრის წინ,
თმობდა ტკივილის გამხელას,
ხის ჯამით ჭამდა
უღირსი
შვილის და რძალის ნახელავს.

მაგრამ ერთ დილას მონახა
გიამ ნარჩენი ფიცარი.
ზედ პაპის ჯამი დაამხო,
ირგვლივ მოავლო ფანქარი.

გამოჭრა, დანით გათალა.
სატეხზე ურტყა ნაჯახი
და ასე შესძრა პატარამ
მთელი ბინა და ოჯახი.

— ბიჭო, რა ყური წაგვაძრე, —
მამა უჩივის გიასა. —
რაღა მეზობელს წაბაძე,
დურგალ ვალიკო ძიასა?

ბიჭუნამ უთხრა ვედრებით:
— მამიკო, რა ვქნა უჯამოდ?
როცა თქვენ დამიბერდებით,
წვნიანი როგორ გაჭამოთ?

ბ ა ჭ ი ა

იყო ერთი ბაჭია,
ჯიუტი და პრანჭია.
ფეხებს არ უსვენებდა,
მშობლებს არ უჭერებდა.
რას მაკავებთ, რას მიშლითო,
სადაც მინდა, გამიშვითო.

დედამ უთხრა:
— მოდი, შვილო,
— არა, დედა, ბოდიშო.
მამამ უთხრა მისმინეო, —
არა, მეტი ვიცი მეო.
და ჯიუტმა ბაჭიამ
სოფლისაკენ გასწია.

მაგრამ იქ რაც სახლია,
იმდენივე ძალლია.
მათ იყნოსეს ბაჭია,
ატყდა გაწამაწია,

ატყდა ერთი ამბავი,
ერთი ყეფა, წკავ-წკავი.

შინ მოუსვა ბაჭიამ,
თავი ძლივს დააღწია.
დედას უთხრა მიშველეთო,
შესათარი მიჩვენეთო...

მამას უთხრა — უკაცრავად,
ახლა ვიცი რაცა ვარო.
დღეის იქით უკითხავად,
ჩემით არსად არ წავალო.

ფეხბურთი

გიას ეზო მზემ გააწრო,
არც ბული და მტვერია.
დაადგინეს, ვინ თამაშობს,
დღეს ვინ ვისი ჯერია:

თენგო — სერგო,
გია — მესხი,
გოგი — მეტრეველია.
უმსაჯობაც არ იქნება;
მსაჯად ზურას ელიან.

ისიც მოდის.
სასტვენის ხმა.
ბურთის კვრა და ტრიალი...
„კოტრიკაძემ“ კარი იხსნა,
ატყდა ტაშის გრიალი.

„მესხმა“ მცველი მოატყუა,
ბურთი მიაქვს გორებით.
„მეტრეველი“ კარში ურტყამს, —
გუნდს ეთვლება გოლები.

ბეტივისტი ვასო

პიონერთა პარკიდან
პიონერთა სახლამდე
ასიოდე ნაბიჯია...
ვასოს იქაც ნახავენ,
ვასოს აქაც ნახავენ
და აქებენ: „რა ბიჭია!“

ცეკვის წრეა სკოლაში,
შეჯიბრია სროლაში...
ვასო იქაც, ვასო აქაც.
გუნდს ესწრება უცვლელად,
კედლის გაზეთს უძღვება,
ირჩევენ და, აბა, რა ქნას?!

ჯართს ეძებენ ქალაქში...
ავტო ჩარჩა ტალახში...
იქ საშეფო კონცერტია...
კლუბს და სკოლას ეზო აქვთ...
ვასო იქ და ვასო აქ...
მაგრამ ვასო ხომ ერთია?!

ვასო აქტივისტია,
ვასოს ყველგან უცდიან,
სხდომა არის თუ შეკრება.
ბიჭი ყვირის: — ჩამოვრჩი
სკოლის სამუშაოში,
წიგნის კითხვა მენატრება!

მაინც ყველა წრეშია,
მაინც ყველაფერშია, —
საამაყოდ თვლიან სწორედ.
ყველგან ყველა აქეზებს,
ღიმილი აქვთ ბაგეზე
განა მარტო დირექტორებს...

ჰოდა, მოდის წლის ბოლო,
როგორ უნდა იბრძოლო,
რომ ამ „ორებს“ გადაურჩე?!
ვასო იწყებს ბორიალს,
ვასოს ხუთი „ორი“ აქვს
და...
გამოცდებზე არ დაუშვებს!

თითების ღაპა

ცერმა ზანტად გაიზმორა
 და თქვა —
 მშია, მშია მეო.
 სალოკმა თქვა:
 რა გვაქვს, თორემ
 ჭამა არის სიამეო.

შუათითმა გადმოხედა —
 ვინც იშრომებს, იგი ჭამსო.
 არათითი შეედავა,
 იქნებ შრომამ არ გაჭრასო!
 ნეკმა ჩაილაპარაკა:
 შუათითი მიქარავსო,
 რის შრომა და ოფლის დენა,
 შრომა რით სჯობს მოპარვასო!

იყო ღაპა და კამათი,
 გაიმარჯვა შუათითმა,
 მისი აზრი რომ სწორია,
 საბოლოოდ ყველა მიხვდა.

შემცდარ თითებს საქციელი ერეკლესული
დაუგმეს და დაუწუნეს: საქართველოს
ხელმოწერა
ნეკს — ქურდსა და მიმთვისებელს,
ცერს — ზანტსა და მოწუწუნეს..

მერე ყველამ პირი შეკრა —
ერთად იყონ ჭირში, ლხინში...
და ერთი აქვთ ახლა შრომა,
თანხმობა და ანგარიში.

ერთობის ძალა

ხალხურ მოტივზე

ერთმა მეფემ სიკვდილის წინ
შვილებს უხმო — მოგროვდითო,
თან უბრძანა წვრილი ჯოხი
წამოეღო თითოს თითო.

ათი ვაჟი გამოცხადდა,
მწკრივად დადგნენ მეფის წინა,
რომ მოხუცი მამის რჩევა
ერთხელ კიდევ მოესმინათ.

— აჰ დააწყვეთ ეს ჯოხები! —
მომაკვდავმა მეფემ ბრძანა,
და დააწყვეს.
ზედმეტ კითხვას
გაბედავდა ვინმე განა!

მერე უთხრა, ყველა ჯოხი
ერთად მაგრად შეკარითო .

შეკრეს.

— ახლა ვინ გადატეხს,
ყველამ სცადოს თითო-თითოდ.

უფროსიდან უმცროსამდე
ყველამ სცადა გაეტეხა,
რომ ძმების და მამის წინაც
ვაჟკაცობა დაეკვეხნა.

მაგრამ ძმები ვერას გახდნენ,
ჯოხები კი იღო მათ წინ.
ახლა კმარა, დაშაღეთო, —
ისევ მეფემ ბრძანა მაშინ.

და დაშაღეს.

— აბა, ახლა? —

მომაკვდავმა ბრძანა ოხვრით.
ძმებმა წამსვე დაამტვრიეს
თითო-თითოდ ყველა ჯოხი.

მაშინ მამამ თავის შვილებს
გადახედა,
მერე ბრძანა:

— ო, შვილებო... დაიხსომეთ...
ერთობაში არის ძალა!

„ბულადი“ ბიჭი

გულმაგარი ვარ ისეთი,
არ მეშინია თოფისაც.
ამ ზაფხულს მგელი მოგვკალი, —
ხარი შეჭამა სოფლისა.
— ბიჭო, დამიდგეს თვალები,
მგელს კბილი აქვს და ბრჭყალები!

მერე რა! მკლავის ღონე მაქვს:
ხელით გავგლიჯე აფთარი.
ლომს შემიძლია შევება,
ქარს მივცე მისი ფაფარი!
— ბიჭო, საშიში ომია...
ლომი ხომ მაინც ლომია!

გინდა — რაკეტას ავყვები
და ავფრინდები მთვარეზე.
თუნდაც ეწყინოს დედიკოს,
ვარსკვლავებს მოვითარეშებ.
— ბიჭო, ნუ წახვალ, ძამია,
დედა იღარდებს ძალიან!

ამ დროს გამოხტა ჩირგვიდან
კურდღლის ბაჭია დამფრთხალი.
შიშით წაიქცა „გულადი“,
იწყო მიწაზე ფართხალი.
და ახლა ამხანაგებმა
ატეხეს სიცილ-ხარხარი.

ტრატბახა

...რაზმი გაჰყვა მთის ბილიკს,
წითელ ალამს მიარხევს.
ქვემოთ ჩქერი შვიდფერი
დაჰკიდია კლდიან ხევს.

ირგვლივ მთები მიჯრილან,
თხემი ღრუბელს მიარღვევს.
ცის სიღრმეში შეჭრილა
ძველი ციხე-სიმაგრე.

მაგრამ ვილაც ლულულეებს
და შესცქერის ამ სურათს:
— ეს რა მთაა, რა კლდეა,
ასეთებზე ავსულვარ?!

თქვენ იკითხავთ:
— ვინ არის,
მთა და კლდე რომ დაძრახა?
ყველა გეტყვის სიცილით:
— ეს რეზოა, ტრაბახა!

...წინ მიდიან ბიჭები —
მზედაკრული, შავ-შავი.
მათი მწყობრი სიმღერა
ხევში დელავს ზღვასავით.

რალაც ჩრდილმა ბუჩქებში
გაირბინა უჩუმრად.

ნუთუ შველი არისო? —
ერთმა წაიჩურჩულა.

მაგრამ ისმის:

— მგელიო?

აცათ. — ჩემ სუნს რომ იკრავს,
იმ წუთშივე გაქრება...
ო, რამდენი მომიკლავს!

თქვენ იკითხავთ:

— ვინ არის,

ნადირი რომ დაძრახა?

ყველა გეტყვის სიცილით:
ეს რეზოა, ტრაბახა!

მოდის რაზმი სხვებზე წინ.

ერთი ბიჭი... ამაყად.

ბევრმა ბევრჯერ ამხილა,
მაგრამ წყალი დანაყა.

მიდის ცხვირაწეული,

სასაცილოდ, საძრახად.

ალბათ, რეზო იცანით:

ყოყოჩა და ტრაბახა!

„მურომელი“ გოგი

დღეს ველარც კი იცნობ გოგის:
 გამოასწრო გოგო-ბიჭებს,
 სახლში უფრო ჩქარა მოდის,
 უფრო დინჯად მოაბიჯებს.
 ამბობს: — დედი, გაიხარეთ!
 დღეს გადაწყდა ერთხმად რაზმში,
 რომ უფროსებს შინ და გარეთ
 დაეხმაროს ყველა ბავშვი.
 ასე გვითხრეს — შრომა გვაწრთობს,
 შრომას, გარჯას დიდებო.
 ქვაც რომ ქვაა — უმოძრაოს
 ხავსი მოეკიდებო.
 შრომა გახდა საპატიო.
 მეც მზადა ვარ, და ამ დღიდან
 არაფერი მაპატიო...
 მამუშავე რაზეც გინდა!
 პატროსან სიტყვას გაძღვე,
 არც კი გავალ სათამაშოდ.
 ოღონდ თქვი და მთასაც დავძრავ,
 თქვი და — ზღვასაც ამოვაშრობ!

გაიხარა გოგის დედამ,
გაიხარა მეტისმეტად:
— შევილო, იდგეს მთა იქვე,
ანდა ზღვამ რა დააშავა!
შენ ოთახი დამიგავე,
სანამ კოკით წყალზე ჩავალ.
— რაო? ეს კი ვერ თქვი კარგად.
ასჯერ მიჯობს მოვკვდე აქვე.
მე, ბიჭი, და სახლის დაგვა?!
ეს ხომ ქალის არის საქმე!
— მაშ, წამოდი, ჩაი ვკრიფოთ —
უხეშდება, იკარგება...
— დედა, მე რომ კაცმა მკითხოს,
ვაეკაცს ეს არ ეკადრება!
— კარგი, შევილო, — ამბობს დედა, —
ბოლოს ერთსაც გეტყვი ბარემ:
წადი, ბარი აიღე და
ბოსტნის კვალი შემიბარე.
— დედი, თვეა რაც დარია
და, საყვარელ დედას ვფიცავ,
სიბ ქვასავით მაგარია
ნაგვალევი ბოსტნის მიწა.
აბა, თვითონ სინჯე, ბარე...
ტრაქტორითაც კი ვერ დახნავ.
საქმეს როგორ დავიზარებ,
თუ შესაფერს გამონახავ!

...გადის დრო და საქმე არ ჩანს,
გოგი ისევ ისე „მღერის“.
ნუთუ მართლა აღარ გაჩნდა
საქმე გოგის შესაფერი?!

დოდოს ზღაპარი

გარეთ თოვს და თოვს,
დოდო ზღაპარს მთხოვს:
ხომ მოვიდა ზამთარიო,
ხომ დათოვა მთა-ბარიო,
ხომ დამპირდი ზღაპარიო, —
დოდო ზღაპარს მთხოვს.

დამდევს, როგორც კრაზანა,
და მეც ხათრმა დამძალა, —
დოდო უყვარს პაპას,
პაპა ყველა ზღაპარს:

თებერვალი ბერავდა,
თოვლის კაბას კერავდა.
თოვლის ბაბუ ისევ იდგა,
იდგა თოვლისპერანგა.

მახსოვს, როგორ გააკეთეს
ჩვენი ეზოს ბიჭებმა.
მე ფანჯარა გამოვკეტე,
კარი მქონდა ღრიჭელა.

ცუგამ ნახა, შეუყეფა,
მერე ახლოს მივიდა.
მოუარა ფეხაკრეფით.
და უცქირა წინიდან.

გაუკვირდა:
ჩუმი, მორცხვი,
როგორც უხმო კინოში.
თავზე ვედრო,
ხელში ცოცხი,
ცხვირი — ბურატინოსი.

მერე ბაბუმ საახალწლოდ
ტკბილეული, თაფლი, ხაჭო
საჩუქრებად დაყარა.
რა მოხარშა,
რა დააცხო,
თბილეულით გამოგვაწყო

და თავი შეგვაყვარა.
ახტუნა და აციგავა
ყველა ბავშვი პატარა,
ათამაშა,
აგუნდავა,
თხილამურით ატარა.
და ბავშვებმა ეს ინატრეს —
სულ ზამთარი იყოსო.

რა სჯობს ბაბუს,
თოვლის ფანტელს!
რა სჯობს — თოვლით იყნოსო!..
მაგრამ დიდხანს არ გაგრძელდა
ეს თოვლი და თამაში,
აიწია ცაზე მზე და
ია გაჩნდა ჭალაში...

თებერვალი თავდებოდა,
სითბომ ნელ-ნელა იმატა,
ქარი ახლაც ისევ ქროდა,
მაგრამ ნაკლებ კვიმატად.

ერთ დღეს იამ გაიცინა
ეზოს დამრეც ნაპირთან.
თოვლის ბაბუმ ეს იწყინა,
ცხარე ცრემლით ატირდა.

მერე ნისლი ველს მოედო,
გასხვაფერდა ქვეყანა.

ბაბუ დადნა...
ცოცხი, ვედრო
იქვე წყალში ეყარა.

ჩიტუნების ნაირ ხმაზე
თოვლი მწვანემ შეცვალა,
და ყვავილთა სილამაზე
მოგვახარა მერცხალმა.

ზურიკოს სამიანი

დედიკომ შფოთვით და ქშენით
ზურიკოს ჰკითხა მქისედ:

— ყოფაქცევაში რა ქენი?

— სამიანი მაქვს ისევ.

— ბიჭო, რა ღმერთი გაგიწყრა?

— ჩემი ბრაღია, დედი?

შინ სამუშაოს ძმა მიწერს,

ერთხანს შენ თვითონ წერდი,

ამოცანას და მაგალითს

ბებო მიკეთებს სწრაფად,

გადაწერასაც არ გაცლის

ჩემი კეთილი პაპა,

ხატვაა — გია მიხატავს,

ხაზვა — ხაზი შენ გაგყავს...

ყოფაქცევა კი რა მექნა,

აქ ხომ დამხმარე არ მყავს!

ზრდილობიანი ვანო

სახლში უკვე ყველა იწვა.
და ისე თუ ასეა
ვანომ საქმით დაამტკიცა,
რომ ზრდილობით სავსეა.

ღამე თითქმის ილეოდა.
ბიჭი სწრაფად წამოხტა:
— მაპატიე ჩემო დედა.
— რაა, შვილო? რა მოხდა?

— ვერ ვთქვი დაძინებისას:
დედა, ძილი ნებისა!

უჩვეულო ხანძარი

თვალბეცაძე ნიკო,
აღბათ, ბეცი იყო,
თორემ ასე რატომ
უნდა მომხდარიყო.
მთელი ხალხი გაოცდა,
რა იხილა, რა ესმა:
კარაქისწილ, შეცდომით,
პურზე მდოგვი წაესვა.
მერე პურის ნაჭერი
მადიანად მოკბიხა.
მოკბიხა და... ამოხდა
ხმა მწარე და ბოხიცა,
ხმა საშიში, საზარი:
— ოი, ოი! ხანძარი!
ეს მოესმა ილოს და
ტელეფონით გადასცა:
— ჩემთან, გვერდით, ნიკოსას
ნამდვილ იწვის რაღაცა...
საყვირებმა მოაყვირეს.
ვინ გაასწრებს ხანძრის გმირებს!

და უფროსი სახტად დარჩა:
— რა ვქნა, ცეცხლი არსად არ
— ოჰ, პირშია, ჩემო ძია!
ვიწვი... აღარ შემიძლია!
— აბა, ფართოდ გახსენ პირი!
ჩვენ ჩავაქრობთ...
ნულარ ყვირი!
და გაქანდნენ, როგორც შმაგი.
ამუშავდა დიდი შლანგი.
წყლის ნაკადი ურტყამს პირში.
დახრჩობისაც დადგა შიში,
ისე მიდის წყალი ღვარად...
და უფროსმა ბრძანა:
— კმარა!
მოუვიდა ფერი ნიკოს,
თითქოს არც რა მომხდარიყოს,
გაულიმა ყველას ირგვლივ
და ბოდიშით ამბობს იგი:
ქვეყანა კი შევძარიო,
მაგრამ ჩაქრა ხანძარიო.

ბ ე დ ნ ი ე რ ე ბ ა

ხალხურ მოტივზე

იყო თურმე ერთი მეფე,
დიდ ქვეყანას განაგებდა.
შიშით

თუ რამ ანგარიშით
ვინ იყო, რომ არ აქებდა,
თუმცა გულში თითქმის ყველა
წყევლიდა და აძაგებდა.
მაგრამ მეფე
მეფე იყო —
მართავდა და განაგებდა.

ბედს მადლობდა.
მაგრამ ერთხელ
მეფე გახდა ძლიერ ავად.
მოდლიოდნენ ქვეშევრდომნი
განა მარტო სანახავად, —
მკურნალობდნენ...
აბა სენი

ხომ არ წავა თავისთავად!
მკურნალობდნენ,
ვერ შველიდნენ,
მეფე ისევ იყო ავად.

ბოლოს ვიღაც ბერი მოდის,
ხედავს, მეფეს სარეცელზე
სენი ჭამს და შიში ახმობს,
ველარ დგება კაცი ზეზე.

არც გვირგვინი
და არც კვერთხი,
არც სამეფო ხმალი წელზე.
ან რად უნდა,
კაცი კვდება —
მიკრულია სარეცელზე.

დგას დევრიში ავადმყოფთან,
დგას და
ეჭვით უცქერიან.
მერე გახსნა ფართო შუბლი,
თითქოს სიბრძნის ფურცელია
და სიცოცხლის საიდუმლო
ზედ განგებას უწერია.
დედოფალი,
ვაზირები
უცხო სტუმარს უცქერიან.
დგას ეს კაცი უცნაური,
ჭერს უმიზნებს მახვილ მხერას...

ბოლოს ამბობს:
— ვერ წაუხვალ
განგებას და ბედისწერას.
მეფე მორჩეს,
თუ ჩაიცვამს
ბედნიერი კაცის პერანგს! —
თქვა და გაქრა,
მიეფარა
ვაზირების თვალთა მზერას.
დიდ ხელმწიფეს გაელიმა:
— ბედში არის მთელი ერი.

აბა ერთი რომელს ნახავთ,
რომ არ იყოს ბედნიერი!
ოღონდ ვთქვა,
და რის პერანგი,
სულსაც დათმობს მთელი ერი!
ვაზირები,
თავკაცები
დაიმედდენ, გაიხარეს,
მეფემ ბრძანა:
— დიდვაზირო,
შენ მოივლი ყველა მხარეს.

ბედნიერად ის ჩათვალე,
ვინც თავისით აღიარებს.
და ვაზირი ბედნიერ კაცს
ეძებს,

ივლის ყველა მხარეს.
ერთ ქალაქში ერთ დიდვაჭარს
სახლი ედგა ქვის და რკინის.
ვაზირს უქვს მისი სიბრძნე
და ვაჭრობის დიდი ტვინიც.
გამოიხმო:

— ბედნიერო!

ირგვლივ ხალხი წუხს და ტირის,
შენ ოქრო გაქვს,
სახელი გაქვს,
სასახლე გაქვს ქვის და რკინის...

— რაო? ეს რა სასახლეა!
ჩემი შრომა მიდის ცუდად.
უბედურ დღეს გაჩენილი
უბედურად მოგკვდევ უნდა...
და ვაზირი გაეცალა,
მძიმე ფიქრით გამობრუნდა:
— დიდვაჭარი თუ ასეა,
სხვა იქნება უფრო ცუდად!

გზა განაგრძო დიდვაზირმა,
დიდი მთავრის ქალაქს მიდის,
რას დაგიდევს დაღლილობას,
როცა მეფე ებრძვის სიკვდილს!
დილაა თუ საღამოა,
შუადღე თუ ღამის ბინდი —

გულმწუხარე დიდვაზირი
დიდი მთავრის ქალაქს მიდის.

აი, ბოლოს, ის ქალაქიც.
მთავრის კაცი შეეგება.
მერე თვითონ გამობრძანდა.
და ქალაქი ფეხზე დგება.
ბედნიერი ქვეყანაზე
თუ ვინმეა — ეს იქნება,
სახელი აქვს,
დიდება აქვს,
ხალხიც როგორ შეეგება!

და ვაზირმა უთხრა მთავარს,
როცა მასთან მარტოდ დარჩა:
— მეფე კვდება, დიდი მეფე,
და წამალი არსად არ ჩანს.
მისმა სენმა,
მისმა კვნესამ
მთელი ქვეყნის გული დაჭრა.
ბედნიერო...
— რაო? რა თქვი?
დასაცინი სხვა არ დარჩა?!

ჩემისთანა უბედური
ქვეყანაზე არსად არის.
მაქვს სამთავრო,
მაქვს დიდება,

თვით ვაზირიც ბოლმისაგან
გულწასული ჩაიკეცა:
გლესს გახადეს ძველი ქურქი
და...
პერანგი არცკი ეცვა!

შინაარსი

აპრილის ყვავილები	
აპრილის ყვავილები	3
ჩემი თვალით მენახა	8
ჩემო პატარავ!	9
დედის ნანა	10
დაბადების დღე	11
პიონერთა ზეიმზე	12
პიონერული	14
ვინ არიან ისინი?	16
პიონერთა ბანაკში	18
ბანაკური სიმღერა	20
ცხრა მაისი	22
გამარჯვების დღე	23
მაისი და გული ღია	25
იხარონ ბავშვებმა	26
ჩვენი ბავშვი	27
ვუმღერთ საქართველოს	29
გაზაფხულის დღეა	
გაზაფხულო, ჭიტა!	30
გაზაფხულის დღეა	31
მერცხლები	32
პაწაწინა ლუიზა	33
საყვარელო ბებიკო	35
თოჯინას კაბა	36
დედის პასუხი	37
რა ბავშვია ირაკლი!	38
დამცინიან ბავშვები	39

მერაბი და მურაბა	41
ვისი ბრალია?	42
მონადირე დათო	46
ჩემი დედა	47
ბალიდან — სკოლაში	49
ირმა-გოგო	50
ქლაქელი მარცა	51
დოდოს ხაჭაპური	52
რუსიკოს სიზმარი	54
სუფრა გააწყვეს	55
კოტი	57
მეზობლები	58
დათოს ავტო	59
სტუმარი მაია	60
ჩემი სურვილი	61
ზურიკოს დოლი	62
მოწაფე ვარ	63
გიას ფლოტი	64
შუქურა	66
ნისლა	67
სკოლა ეძახის	68
მეგობრების მიმოწერა	69
ბანაკის დახურვა	72
ნახვამდის	73
შენ როგორი ხარ?	74
სწავლის ახალი წელი	75
პირველი გაკვეთილი	77
ბევრი და-ძმა	79

ჩიორას ჩივილი	80
თვითმფრინავი	81
მესაზღვრე	82
თანატოლი ბავშვი	83
ზამთარი	84
საახალწლო	85
ახალი წელი	87
გილოცავთ	88
გუნდობა	89
ჩემი ნაძვის ხე	91
ბებო ეფიზო	92
თოვლმა დაიგვიანა	94
მარტის თოვლი	96
რა დროა?	97
პატარებს	99
სხვადასხვა	
შრომა და ცოდნა	101
წიგნი	102
ხის ჯამი	104
ბაჭია	106
ფეხბურთი	108
აქტივისტი ვასო	109
თითების დავა	111
ერთობის ძალა	113
„გულადი“ ბიჭი	115
ტრაბახა	117
„მშრომელი“ გოგო	119
დოდოს ზღაპარი	122

ზურიკოს სამიანი	125
ზრდილობიანი ვანო	126
უჩვეულო ხანძარი	127
ბედნიერება	129

Малазония Нестор Глахунович

АПРЕЛЬСКИЕ ЦВЕТЫ

Стихи

(На грузинском языке)

Издательство «Сабчота Аджара»

Батуми, Гогебашвили, 24

1971

რედაქტორი შ. ზოიძე
მხატვარი ლ. სეიდიშვილი
მხატვრული რედაქტორი გ. ხოჯაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი ნ. ჭყონია
კორექტორი ც. ანთაძე

გადაეცა წარმოებას 6.V.71
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 31.V.71
ქალაქის ზომა 70X108¹/₃₂
პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 3.35
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 5.30
შექვ. № 2039, ემ 00737, ტირაჟი 2.000

ფასი 88 კაპ.

გამომცემლობა „საბჭოთა აჭარა“
ბათუმი, გოგებაშვილის, 24
ქ. ბათუმის სტამბა № 9, ლუქსემბურგის, 22 № 9
Батумская типография №9
Батуми, ул. Р. Люксембург, 22

